

Przedpłatą
wraz
z przesłanką
pocztową
wynosi
5 zł. a. w.
rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCJA
i
Administracja
we Lwowie
przy placu
Maryackim
l. 9.

Pismo tygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych
wychodzi co Poniedziałek w objętości pół arkusza.

Nr. 21. i 22.

Poniedziałek, dnia 29. Lipca 1878.

V. rocznik.

Treść: O dobrowolnem opisanu gruntu nie stanowiącego przedmiotu ksiąg hipotecznych, jako podstawa udzielanych pożyczek. — Rachunki towarzystw zaliczkowych za czerwiec 1878. — Lustracja kasy zaliczkowej w Ncwym Sączu. — Ruch stowarzyszeń: Kredyt stowarzyszeń w towarzystwie zaliczkowem lwowskiem. Stowarzyszenia w obec „Związku”. — Odezwa.

O dobrowolnem opisanu gruntu, nie stanowiącego przedmiotu ksiąg hipotecznych, jako podstawie udzielanych pożyczek.

Z podpisem Dr. J. K. pojawił się w „Związku” z dnia 20. kwietnia 1878. Nr. 8 artykuł, pod napisem: „O dobrowolnem opisanu gruntu, nie stanowiącego przedmiotu ksiąg hipotecznych, jako podstawie udzielanych pożyczek”.

Artykuł ten podany przez redakcją „Związku” z powodu, że kilka towarzystw zaliczkowych mają na wzór Zakładu kredytowego włościańskiego udzielać członkom pożyczek na podstawie dobrowolnego opisanu gruntu — mógłby rzeczywiście u tych towarzystw zaliczkowych wzbudzić niejakie obawy, gdyby nie tylko wywody w nim zawarte na rzeczywistych opierały się podstawach, ale także i przytoczone zapatrywanie się tutejszego sądownictwa było zgodnie z prawdą podane. Wszelako tak nie jest, dla tego też, aby uchylić wzniecone nierozważnie obawy, pozwolisz szanowny panie redaktorze, że przytoczę prawdziwą treść uchwał sądowych, z których każdy, chcący trzeźwo patrzeć, przekonana się, jak właściwie dobrowolne opisanie gruntu, jako podstawę do udzielić się mającej pożyczki, uważać należy.

Zanim jeszcze przytoczę treść uchwał sądowych, zaznaczyć muszę, że wywody teoretyczne p. Dra J. K. może by mogły mieć jakąś wartość de lege ferenda, gdyż przyszłych prawodawców ostrzegły by przed skutkami wynikającymi z wyłącznego zapatrywania naukowego, bez uwzględnienia stosunków społecznych — wszakże wywody jego de lege lata są zupełnie błędne — i z ogólnem zapatrywaniem się sądownictwa niezgodne.

Nie podobna stawiać czegoś, jako zasadę prawną, gdy jeden lub drugi sędzia, może również, jak wielu z palestry obecnej, do nowszej szkoły prawniczej należący, a może też i z powodu mylnie pojętej filantropii dla ludu wiejskiego, powźmie uchwałę, niezgodną

z istniejącymi prawami. Może to być nawet jego osobistém przekonaniem — wszelako ugiąć się musi przed orzeczeniem wyższego sądu, którego uchwały już daleko słuszniej jako zasady prawne mogłyby być uznane.

Otóż w przytoczonym przez Dra J. K. wypadku, z którego on in obversum całą swoją dedukcją teoretyczną wysnuł, opuszczony został najważniejszy i jedynie rozstrzygający szczegół, mianowicie ten, iż Sąd w Komarnie uchwałą z dnia 11. sierpnia 1877. L. 3765. oddalił Zakład kredytowy włościański z żądaniem przemiany dobrowolnego opisanu na egzekucyjne i dozwolenia licytacyi z tego powodu, ponieważ służący za podstawę opis zastawny był niedokładny. Dalsze zaś wywody sędziego z Komarna przez sąd wyższy krajowy nie były uwzględnione.

Również i w powołanej przez p. Dra J. K. uchwale wyższego sądu z dnia 11. września 1877. L. 19344. opuszczony został cały ustęp, odnoszący się do niedokładności podanego opisu zastawnego, przez co to, co było skierowane do pojedynczego wypadku, przedstawione zostało jako zasada, lubo dotąd, jak to poniżej udowodnię, przez sąd wyższy nigdy jako zasada uznawaną nie była.

Treść uchwały sądu powiatowego w Komarnie jest następująca:

III. $\frac{1877}{1528}$ L. 3765 pod. 21. czerwca 1877. Dyrekcyja c. k. uprz. gal. Zakładu kredyt. włośc. we Lwowie przeciw Grzegorzowi Barylakowi w sprawie o 250 zł. w. a., o przymusową licytacją realności w Komarnie. Prośbie tej odmawia się, albowiem Zakład kredyt. włościański żąda przedewszystkiem przemiany dobrowolnego opisanu realności protokołem z dnia 29. maja 1869. 2057. przeprowadzonego w przymusowo zastawnicze. Opisanie to jednak jest ogólnikowe, niedokładne nie zawierające nawet granic realności w zastaw danej, zostaje zresztą w sprzeczności z żądaniem obecnem na sprzedaż całej realności pod L. $\frac{44}{18}$ 297 wymierzonym, podczas gdy w protokole z dnia 29. maja 1869. L. 2057 tylko jedną połowę jako przez dłużnika posiadaną zapisano. To niedokładne opisanie nie może więc służyć

za podstawę dalszego postępowania egzekucyjnego i na tój podstawie sąd nie może zezwolić na przemianę tego w egzekucyjne. W obec tego odpada żądanie względem rozpisania licytacji i t. d. Komarno, dnia 11. sierpnia 1877. Jaworski m. p.

Zapadła na rekurs Zakładu kred. włościańskiego uchwała wyższego sądu krajowego we Lwowie jest treści następującej:

L. 19344. W załatwieniu sprawozdania komarzańskiego c. k. sądu powiatowego z dnia 27 sierpnia 1877 do L. 5189 w przedmiocie rekursu dyrekcji c. k. uprz. Zakładu kredyt. włościańskiego we Lwowie od rezolucji tegoż sądu z dnia 11. sierpnia 1877. do L. 3765, mocą której w sprawie egzekucyjnej rekurentki przeciw Grzegorzowi Barylakowi o zapłacenie sumy 210 zł. 51 ct. a w. z p. n. odmówiono jej prośbie o uznanie przeprowadzonego w dobrowolnej drodze opisania zastawniczego realności pod L. 442—97 w Komarnie położonej za egzekucyjne, tudzież o rozpisanie na tój podstawie przymusowej licytacji realności rzeczonyj c. k. wyższy sąd krajowy postanowił odmówić temu rekursowi, albowiem protokół zastawniczego opisania realności z dnia 29. maja 1869. nie daje przedewszystkiem pewności, że realność sprzedać się mająca nie jest przedmiotem ksiąg gruntowych. Okoliczność ta stwierdzoną wprawdzie jest przez notaryusza spisującego protokół — jednakże do poświadczenia takowej nie był on uprawnionym, zwłaszcza, że opisując realność nie działał w imieniu sądu. Powtóre sam przedmiot zastawu nie jest w nim dokładnie opisany i mianowicie nie widać z protokołu przedmiotowej objętości prawa zastawu, jak to wymaga §. 1. dekretu nadwor. z dnia 29. maja 1845. Nr. 889. Zb. u. s., który stanowi, że tylko to przedmiotem być może przymusowego prawa zastawu co znachodzi się w posiadaniu dłużnika. W szczególności zaznaczonem jest tamże że Grzegorz Barylak posiada z roli pod B. 1. od połowy zachodniej 1 morg 880° kw., ze strony południowej z ogrodu pod B. 2. połowę zachodnią czyli 372° kw., razem w objętości 1 morga 1172° kw., a zatem fizycznie odgraniczoną część, zaś granice tój części w protokole podane nie są. Nadto zostaje zaznaczenie to w sprzeczności z przedostatnim ustępem tegoż protokołu stanowiącym, że całe gospodarstwo zostaje w zastawie na rzecz Zakładu kred. włościańskiego. Podniesiona nareszcie w rekursie okoliczność, że sędzia pierwszy już poprzed, a to uchwałą z dnia 6. sierpnia 1869. L. 2057. przyjął był do wiadomości protokół wspomniany, nie ma żadnego znaczenia, ponieważ przyjęcie to odnosi się tylko do dobrowolnego opisania tój realności, mogącego odpowiadać celowi rekurentki do dania Grzegorzowi Barylakowi pożyczki, nie zaś do wykazania nabycia przezeń rzeczywistego prawa zastawu do nieruchomości w sposób do popierania egzekucyi przydatny. O czem

się c. k. sąd powiatowy przy zwrocie aktów pod /. zatrzymując odpisy urzędowe do dalszego zarządzenia zawiadamia. Körber m. p. Z c. k. wyższego Sądu krajowego. Lwów dnia 11. września 1877. Lenczowski m. p.

Z porównania tych uchwał, każdy bezstronny niechaj sam osądzi, czyli w danym wypadku oprócz niedokładności w przeprowadzeniu opisu zastawnego (zreztą przez delegata sądowego dokonanego) zachodzi jaki inny powód w odmownych uchwałach zawarty.

Również mylnie, jak co do uchwał pierwszych dwóch sądów postąpił Dr. J. K. i z uchwałą sądu najwyższego w Wiedniu, gdyż uchwała najwyższego trybunału sprawiedliwości z 22. stycznia 1878. L. 127. zupełnie nie odnosi się do istoty samej sprawy, ale odrzuca nadzwyczajny rekurs rewizyjny z powodu czysto formalnego, jako niedopuszczalny — nie wypadało zatem p. Drowi J. K. pisać niezgodnego z rzeczywistością faktu, iż najwyższy trybunał sprawiedliwości zatwierdził rozstrzygnięcie Sądu wyższego, gdy trybunał najwyższy zupełnie w rzecz nie wchodził.

Dla udowodnienia przytaczam całą treść uchwały najwyższego trybunału sprawiedliwości

„W załatwieniu sprawozdania c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie z dnia 25. grudnia 1877. do L. 28073. w sprawie egzekucyjnej c. k. uprz. gal. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie przeciw Grzegorzowi Barylakowi o zapłacenie 250 zł. względnie 210 zł. 51 ct. w. a. z p. n. na nadzwyczajny rekurs rewizyjny rzeczonyj Zakładu kredytowego od równobrzmiących orzeczeń c. k. Sądu powiatowego w Komarnie z dnia 11. sierpnia 1877. L. 3765. i c. k. wyższego Sądu krajowego z dnia 11. września 1877. do L. 19344. któremi upraszana przez tenże Zakład kredytowy egzekucyjna publiczna sprzedaż realności l. 442 st. 97 n. w Komarnie należącej do dłużnika Grzegorza Barylak celem ściągnięcia resztującej kwoty 210 zł. 51 ct. w. a. z p. n. nie została dozwoloną, c. k. Sąd najwyższy odrzuca nadzwyczajny rekurs rewizyjny niedopuszczalny w ślad przepisu §. 51. postępowania sumarycznego obowiązującego także dla postępowania wedle rozporządzenia ces. z dnia 21. maja 1855. N. 95. (§. 4.) Dz. p. p. tudzież wedle rozp. minist. spraw. z dnia 18. lipca 1859. nr. 130. (§. 3. ustęp. 2. i §. 10.) Dz. P. P.“

Ażeby wreszcie udowodnić, że zapatrywania się Sądu w Komarnie, jakoby opisy zastawne dobrowolne, były niedostatecznym środkiem do zabezpieczenia się przy pożyczce na gospodarstwo gruntowe nie hipoteczne udzielić się mającej — dosyć byłoby przytoczyć, że tenże sam Sąd w Komarnie na żądanie Zakładu kred. włośc. i przed danym wypadkiem, i potem już w wielu sprawach, na podstawie protokołów opisu zastawnego dozwalał i dozwala przemianę zastawu na egzekucyjną i jednocześnie na wykonanie sprzedaży przez licytacją.

Wyjątek stanowił wypadek przez Dra J. K. wskazany, wszakże nie dla zasady, ale dla błędnego i niedostatecznego przeprowadzenia opisu zastawnego przez wysłannika sądowego. Wszelako dla upewnienia tych towarzystw zaliczkowych, które na podstawie dobrowolnych opisów zastawnych udzielają członkom swoim pożyczek, pozwolę sobie przytoczyć uchwałę Sądu wyższego krajowego we Lwowie do L. 3679. wydaną na rekurs Zakładu przeciw uchwale Sądu w Szczercu w sprawie zupełnie podobnej, jak naprowadzona sprawa przed Sądem w Komarnie.

Uchwała ta, której treść poniżej podaję w całości poucza, że opis zastawny dobrowolnie zdziałany musi być na żądanie strony zamieniony w egzekucyjny, że zatem jest prawną podstawą do ubezpieczenia pożyczki, udzielić się mającej na gospodarstwo nie hipoteczne.

Uchwała apelacyjna jest treści następującej:

Załatwiając sprawozdanie c. k. Sądu pow. w Szczercu z 12. stycznia 1878 L. 293 w sprawie egzekucyjnej Zakładu kred. włościańskiego przeciw Hryniowi Senyszyn o 81 zł. 61 ct. w. a. na rekurs tegoż Zakładu od uchwały z 20. września 1877 L. 7302, którą zwrócono prośbę z 24. kwietnia 1877 L. 3192. o dozwole nie egzekucyjnej licytacji realności pod l. $\frac{3}{45}$ w Jastrzębkowie dobrowolnie zastawniczo opisaniej, postanowił c. k. Sąd wyższy krajowy we Lwowie rekursowi dać miejsce i rekurowaną uchwałę w ten sposób zmienić, że stosownie do prośby Dyrekcji c. k. uprz. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie de praes. 24. kwietnia 1877 L. 3192 na zaspokojenie kapitału 100 zł. a względnie 81 zł. 61 ct. w. a. z odsetkami po 12% od 21. czerwca 1872 aż do rzeczywistej zapłaty bieżącemi, tudzież dalszemi 3% odsetkami od kwoty w należywym czasie nieuiszczonej, nakoniec na zaspokojenie kosztów w kwocie 10 zł. 82 ct. w. a. uchwała z 4. kwietnia 1876. L. 1874. przysądzonych, i kosztów za podanie L. 3192/77 równocześnie w kwocie 6 zł. 26 przyznanych, dozwala się przemianę skutecznego w protokóle z 12. czerwca 1869. zastawniczego opisanie realności pod L. $\frac{3}{45}$ w Jastrzębkowie położonej Hrynia Senyszyn własnej, w egzekucyjne opisanie tudzież publiczną egzekucyjną sprzedaż rzecznej realności pod Lk. $\frac{3}{45}$ w Jastrzębkowie położonej na rzecz proszącego c. k. uprz. galicyj. Zakładu kredytowego włościańskiego i poleca się c. k. Sądowi pow. by zanotowanie powyższej zamiany na dotyczącym protokole skutecznik, i dozwoloną licytacją stosownie do przepisów ustawy rozpiisał i przeprowadził, albowiem w obec tego, że proszący Zakład kredytowy włościański uzyskał zastawne opisanie realności w mowie będącej, które to opisanie do wiadomości Sądu przyjętem i równocześnie w egzekucyjne zamienionem zostało, że więc rzeczony Zakład na zaspokojenie swój pretensyi pierwszy stopień egzekucyi uzyskał, a dalej

w obec tego, że wedle art. 99 lit. c. przedłożonych statutów rekurującemu Zakładowi przysługuje wyzwolenie z pod ogólnych ustaw sądowych rozporządzeniem minist. z 28. października 1868. L. 110 Dz. p. p. art. IV. lit. c. unormowane, które na tém polega że rekurującemu Zakładowi przysługuje prawo z pominięciem drugiego stopnia egzekucyi t. j. egzekucyjnego oszacowania wprost już na podstawie przeprowadzonej egzekucyi pierwszego stopnia — egzekucyjnej sprzedaży się domagać, a powołane rozporządzenie minister. między egzekucją na nieruchomości tabularne, a egzekucją na nieruchomości, ciała tabularne nie stanowiące, różnicy nie robi, przeto stosownie do uzasadnionego w ustawie żądania rekurujące Zakładu licytacja dozwoloną być musi.

Wreszcie aby wykazać jak mylne są poglądy prawne p. Dra J. K. przytaczam jeszcze w zupełnie podobnych wypadkach wydane uchwały Sądu apelacyjnego w Krakowie do L. 251 III. 875/905 i do L. 8954 III. 874/176, których treść jest następująca, a mianowicie:

Uchwały do L. 251. W rozpoznaniu rekursu Dyrekcji c. k. uprz. gal. Zakładu kredytowego włościańskiego we Lwowie, w sprawie egzekucyjnej przeciw Janowi Użydze, o 392 zł. w. a. od rezolucyi z 21. sierpnia 1877 L. 5940, którą prośbę de praes. 22. marca 1877. L. 2024. o przymusową licytacją realności pod l. 19 w Jaworznie położonej — bez skutku zwrócono, zważywszy, iż Zakład kredytowy na mocy statutów swoich uzyskawszy poprzednio już prawo zastawu przez opisanie realności dobrowolne; a szacunek przy wymierzeniu kredytu zastępuje oszacowanie egzekucyjne — zatem Zakład kredytowy po uzyskaniu prawomocnego nakazu zapłaty uprawniony jest domagać się zamiany pierwotnego zastawniczego opisanie realności w egzekucyjne i żądać od razu egzekucyjnej licytacji „c. k. Sąd krajowy wyższy przychylił się do rekursu, zmieniając rekurowaną rezolucją i załatwiając podanie de praes. 22. marca 1877 L. 2024 na zaspokojenie kapitału 400 zł. a względnie 392 zł. w. a. z odsetkami po 12% od 26. czerwca 1873 pierwotnie rezolucją z dnia 28. lipca 1872 L. 4128 do wiadomości sądowej przyjęte opisanie zastawnicze realności pod l. 19 w Jaworznie uznaje za egzekucyjne i dozwala egzekucyjną sprzedaż realności pod l. 19 położonej ze wszystkimi doń należąciami w protokole zastawniczego opisu z dnia 7. marca 1872 oznaczonemi gruntami i innemi przynależnościami“.

Treść uchwały L. 8954. jest równobrzmiącą z pierwszą.

W załatwieniu rekursu Dyrekcji Zakładu kredyt. włośc. w sprawie egzekucyjnej przeciw Sebastyanowi Biernatowi z Raby niżniej pto. 457 zł. 55 ct. od rezolucyi z 20. sierpnia 1877 L. 5224. którą, prośbie o uznanie opisanie zastawniczego realności pod l. 43.

w Rabie niższej położonej przyjętém zostało prawomocnie do wiadomości sądowej, więc tym sposobem strona domagać się może przemiany prawa tego w egzekucyjne, bo to się mieści w duchu statutów Zakładu kredytowego, przychylając się do rekursu uznaje pierwotnie rezolucyą z dnia 20. listopada 1870 L. 4790. do wiadomości sądowej przyjęte opisanie zastawnicze realności pod l. 43 w Rabie niższej za egzekucyjne i celem zaspokojenia kapitału resztującego 457 zł. 55 ct. z odsetkami dozwala się publiczną egzekucyjną sprzedaż realności pod l. 43 w Rabie niższej.

Jeżeli więc grona tak poważne i kompetentne, jak Sąd apelacyjny Lwowski i Sąd apelacyjny Krakowski opisom zastawnym dobrowolnym przez Sądy pierwsze na żądanie stron dokonany przyznają prawo zastawu, które następnie w egzekucyjne zamienione zostaną — służą za podstawę do dalszej egzekucyi, pozwoli autor artykułu w „Związku“ zamieszczonego, że zapatrywania jego każdy trzeźwo patrzący musi przyjąć tylko jako studium badacza, które jednak w obec stosunków rzeczywistych nie zasługuje na żadne uwzględnienie.

We Lwowie, dnia 3. lipca 1878.

Wiktor Zbyszewski.

Lustracja kasy zaliczkowej w Nowym Sączu, stow. zar. z nieogr. poreką.

Na skutek polecenia p. Patrona z dnia 16. b. m. l. 259. odbyłem dnia 18. i 19. b. m. lustracją kasy zaliczkowej w Nowym Sączu. Z czynności tej składam niniejszem sprawozdanie szanownemu Patronatowi:

Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, stow. zar. z nieogr. poreką funguje od 9. lipca 1877. Po dzień lustracji wynosił dochód brutto: 182.612 zł. 48 ct., wydatek 181.072 zł. 98 ct., gotówką w kasie znalazłem 1.539 zł. 50 ct., a mianowicie w kasie głównej (pod dwoma kluczami): w książeczkach udziałowych Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie i Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie 1.000 zł.; banknotami 205 zł. 99 ct., razem 1.205 zł. 99 ct.; w kasie podręcznej dyrektora 333 zł. 51 ct., ogółem zgodnie z księgą kasową 1.539 zł. 50 ct.

Do Towarzystwa przystąpiło w okresie ubiegłym 244 członków, ubyło 4, pozostało 240 z wpłaconymi udziałami 8.670 zł. Nadmienić wypada, że prawie wszystkie udziały są w całości gotówką wpłacone.

Saldo rachunków bieżących wynosiło 19.577 zł. 06 ct. i składało się z dwóch pozycji od instytucji pieniężnych: gal. Kasa oszczędności we Lwowie 8.000 zł. (7 $\frac{1}{2}$ %) i Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie 6.000 zł. (6 $\frac{1}{2}$ %), z dwóch mniejszych pozycji: Wydział Rady powiatowej w Nowym Sączu i gmina Posada i Bartkowa i przeszło 5.000 zł. na 24 książeczek oszczędności, z których 5 na

8 $\frac{1}{2}$ % za całorocznem wypowiedzeniem, 1 na 7 $\frac{1}{2}$ % a 18 na 6 $\frac{1}{2}$ %.

Długi wekslowe stowarzyszenia wynosiły: 18.450 zł., a mianowicie: gal. Kasa oszczędności we Lwowie 7.800 zł. (6 $\frac{1}{2}$ %), Towarzystwo wzajemnego kredytu w Krakowie 6.900 zł. (7 $\frac{1}{2}$ %), Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie 2.500 zł. (8 $\frac{1}{2}$ %), Kasa oszczędności w Tarnowie 1.250 zł. (9 $\frac{1}{2}$ %). W ubiegłym okresie korzystała również Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu z chwilowego kredytu w Towarzystwie wzajemnego kredytu (6.000 zł. na 6 $\frac{1}{2}$ %) i w Towarzystwie zaliczkowem w Gorlicach (1.000 zł. na 10 $\frac{1}{2}$ %), oba te w rachunku są jednak obecnie już wyrównane.

W ubiegłym roku udzielono 619 pożyczek na kwotę 121.260 zł., 19. lipca pozostało zaś niespłaconych pożyczek 255 na kwotę 46.328 zł., spłacono więc w ciągu roku 74.932 zł. Najniższa pożyczka w tém Towarzystwie wynosiła 50 zł., najwyższa 2.000 zł.; włościanie zaciągali pożyczki przeważnie w wysokości 100—150 zł. Pożyczek udziela Towarzystwo na podstawie weksli lub skryptów dłużnych z pominięciem aktów notaryalnych. Podpisany delegat Związku poczynił w tym względzie niektóre uwagi, które dyrektor Kasy p. Aleksander Skrzyński przyjął z uprzejmością uznania godną. Pożyczki udziela się przeważnie za spłatą ratalną. Raty zastosowane są zupełnie do stosunków gospodarczych ludności, gdyż są nierówne stosownie do pory roku, względnie do zarobku, lub dochodu z gospodarstwa rolnego. Jak zaś punktualnie dłużnicy towarzystwa długi swe spłacają, niech posłuży za dowód, że w całym roku na 619 pozycyi dopiero jedną stowarzyszenie zaskarżyć musiało. Stopa procentowa dla dłużników Towarzystwa wynosi 11 $\frac{1}{2}$ % rocznie, obliczona z wielką ścisłością przy amortyzacyi ratalnej.

Koszta administracyi są wcale skromne. W biurze pracuje tylko jeden funkcyonaryusz płatny, a tym jest dyrektor, który pobiera wynagrodzenie, więcej niż skromne, 600 zł. rocznie.

Jeżeli krótki przegląd cyfr powyższych świadczy o prawidłowym rozwoju i umiejętnem kierownictwie stowarzyszenia, to bliższe wglądnięcie we wewnętrzną jego organizacyą, ścisłą kontrolę i zbawienną działalność przekona nas, że stowarzyszenie to zasługuje na wszechstronne uznanie i poparcie. Bióro stowarzyszenia prowadzi wyż wymieniony dyrektor A. Skrzyński, kontrolę bezpośrednią kontrolor Towarzystwa, pensjonowany radca i były prezes Kasy oszczędności w Nowym Sączu, Antoni J a n a. Bióro stowarzyszenia jest codziennie otwarte. Dyrektor prowadzi w wzorowym porządku księgę likwidacyjną, (która jest zarazem główną), całą buchhalteryą i korespondencyą. Kontrolor zaś księgę kasy według wszelkich zasad buchhalteryicznych. Kasę skontroluje kontrolor 2 do 3 razy na tydzień z całą dokładnością. Również ściśle w okresach dość częstych przeprowadza szczegółowe skontra komisya kontrolująca przez Radę zawiadowczą wysadzona, przyczem przechodzi wszystkie

pozycje ksiąg głównych i pomocniczych, a ślady kontroli tak kontrolora, jak i komisji kontrolującej pozostają zawsze w szczegółowych klauzulach z odbytego skontrum. Dyrekcya kilkakrotnie z wdzięcznością wspominała, jak użyteczne są dla niej wskazówki Patronatu i czasopisma naszego „Związek“. Gdy na podstawie jednego rachunku miesięcznego Patronat zażądał szczegółowego wyjaśnienia od dyrekcji, nabrała dyrekcya przekonania, że nadsyłanie rachunków miesięcznych nie jest wcale cczą formą i z uznaniem działalność Patronatu w tym względzie podniosła.

Dziennik podawczy, stanowiący zarazem księgę uchwał dyrekcji i księgę kopii, znalazłem we wzorowym porządku, niemniej całą registraturę stowarzyszenia. W ogóle z uznaniem podnieść musiałem w klauzuli, którą umieściłem w księgach stowarzyszenia imieniem Patronatu, że tak kierownictwo, jak i buchalterya i korespondencya Kasy zaliczkowej w Nowym Sączu prowadzoną jest nader ściśle, porządnie i ze znajomością rzeczy.

Działalność stowarzyszenia musi być w okolicy korzystną, garną się bowiem do niego wszelkie stany: szlachta, mieszczaństwo, tak kupcy jak rzemieślnicy i lud wiejski, zwłaszcza, że nawet Kasa oszczędności w Nowym Sączu utrzymuje wyższy od stowarzyszenia eskont (12%). Stosunki kredytowe ludności tamtejszej, o ile wymiarkować mogłem, nie są tak opłakane, jak w naszych stronach, lud bowiem jest pracowity i trzeźwy. Kuśnierze jedynie w Starym Sączu i szewcy w całej Sądeczyźnie potrzebują energicznego poparcia. Kożuchy sądeckie miały wielki pokup na Wschodzie, obecnie w skutek tamtejszych zawikłań politycznych wywóz tamże został zamknięty. Należałoby więc obecnie wyszukać nowe drogi wywozu. Szewcy, których w Sądeczyźnie wielu, znajdują się w opłakanym położeniu, gdyż żydzi tamtejsi sprzedają im skóry lub kredytują takowe z lichwą, według obliczeń miejscowych 156%. Stąd też dyrektor Skryński zamysła zaznajomić się bliżej z Towarzystwem przemysłowem i zaliczkowem w Samborze, jako też z Towarzystwem handlu skór we Lwowie, celem wprowadzenia w tamtejszej Kasie zaliczkowej niektórych interesów handlowych i przemysłowych, zwłaszcza, że w ludzie tamtejszym należy odświeżyć dawniejszy poehop do przemysłu i handlu.

Żałuję, że nie mogłem zadość uczynić wezwaniu p. Patrona i zbadać bliżej stosunki Towarzystwa zaliczkowego w Starym Sączu. W przejeździe poznałem jednak dyrektora tegoż Towarzystwa p. Feliksa Schmidę, od którego dowiedziałem się, że stosunki kredytowe w Starym Sączu i okolicy są niemal jeszcze lepsze, niż w Nowym Sączu. Przed powstaniem Towarzystwa można było łatwo uzyskać pożyczkę na 12% rocznie, obecnie gdy Towarzystwo udziela na 9% spadła stopa procentowa od prywatnych pożyczek na 8 od sta. W kasie Towarzystwa nagromadziła się stosunkowo znaczniejsza gotówka, o którą obecnie nie ma po-

pytu. Natomiast o stosunkach kuśnierzy i szewców potwierdzono mi to samo, co słyzałem w Nowym Sączu.

We Lwowie, dnia 28. lipca 1878.

Dr. Alfred Zgórski.

Ruch Stowarzyszeń.

Kredyt stowarzyszeń w Towarzystwie zaliczkowem lwowskiem. W pierwszym półroczu 1878 korzystało z kredytu w Towarzystwie zaliczkowem lwowskiem 29 towarzystw. Stan udzielonych pożyczek innym stowarzyszeniom wynosił:

Z 31. stycznia 1878: I. Związkowa drukarnia we Lwowie 3.095, Tow. spożywcze we Lwowie 6.508, Towarzystwo handlu skór we Lwowie 1.695·72, Tow. szewców „Praca“ we Lwowie 370, Tow. stolarskie we Lwowie 1.100, Tow. posługaczy publ. we Lwowie 500, Tow. zaliczkowe w Sokalu 1.100, Tow. zal. w Złoczowie 600, Tow. zaliczk. w Gorlicach 3.200, Tow. zal. w Kałuszu 3.400, Tow. zal. w Bóbrce 1.800, Tow. zal. w Birczy 2.100, Tow. przemysłowe we Lwowie 4.650, Tow. zal. w Wykotach 1.500, Tow. zal. w Rohatynie 3.300, Tow. zal. w Kołomyi 2.500, Tow. zal. w Glinianach 2.780. Tow. zal. w Tyśmienicy 2.400, Tow. zal. Tłumaczu 1.500, Tow. zal. w Nowym Sączu 1.600, Tow. zal. w Rozdole 2.000, razem 21 towarzystw z kwotą 47.698 zł. 72 ct.

Z 28. lutego 1878: I. Związkowa drukarnia we Lwowie 3.095, Towarzystwo spożywcze we Lwowie 6.508, Towarzystwo handlu skór we Lwowie 1.565·72, Towarzystwo szewców „Praca“ we Lwowie 360, Towarzystwo stolarskie 2.100, Tow. posługaczy publ. we Lwowie 500, Tow. zal. w Sokalu 1.100, Tow. zal. w Złoczowie 600, Tow. zaliczk. w Gorlicach 2.900, Tow. zal. w Kałuszu 3.100, Tow. zal. w Bóbrce 1.800, Tow. zal. w Birczy 1.850, Tow. przemysłowe we Lwowie 4.650, Tow. zal. w Wykotach, 1.550, Tow. zal. w Rohatynie 2.700, Tow. zal. w Kołomyi 2.300, Tow. zal. w Glinianach 2.630, Tow. zal. w Tyśmienicy 2.400, Tow. zal. w Tłumaczu 1.500, Tow. zal. w Nowym Sączu 1.600, Tow. zal. w Rozdole 2.000, razem 21 towarzystw z kwotą 46.808 zł. 72 ct.

Z 31. marca 1878: I. Związkowa drukarnia we Lwowie 3.445·43, Towarzystwo spożywcze we Lwowie 6.308, Towarzystwo handlu skór we Lwowie 1.975·72, Towarzystwo szewców „Praca“ we Lwowie 360, Towarzystwo stolarskie we Lwowie 3.270, Towarzystwo posługaczy publicz. we Lwowie 500, Tow. zal. w Sokalu 1.000, Tow. zaliczk. w Złoczowie 2.600, Tow. zal. w Gorlicach 1.400, Tow. zal. w Kałuszu 3.100, Tow. zal. w Bóbrce 1.150, Tow. zaliczk. w Birczy 1.850, Tow. przemysłowe we Lwowie 4.650, Tow. zal. w Wykotach 2.000, Tow. zal. w Rohatynie 2.500, Tow. zal. w Kołomyi 2.300, Tow. zal. w Glinianach 2.530, Tow. zal. Tyśmienicy 2.100, Tow. zal. w Tłumaczu 750, Tow.

zal. w Nowym Sączu 1.600, Tow. zal. w Rozdole 2.000, Tow. zal. w Białej 600, Tow. zal. w Mościskach 1.000, razem 23 towarzystw z kwotą 48.989 zł. 15 ct.

Z 30. kwietnia 1878: I. Związkowa drukarnia we Lwowie 2.650·43, Towarzystwo spożywcze we Lwowie 5.808, Towarzystwo handlu skór we Lwowie 1.975·72, Towarzystwo szewców „Praca“ we Lwowie 360, Tow. stolarskie we Lwowie 3.270, Tow. posługaczy publ. we Lwowie 500, Tow. zal. w Sokalu 1.000, Tow. zal. w Złoczowie 3.080, Tow. zal. w Gorlicach 5.600, Tow. zal. w Kałuszu 2.900, Tow. zal. w Bóbrce 1.150, Tow. zal. w Birczy 2.850, Tow. przemysłowe we Lwowie 4.650, Tow. zal. w Wykotach 2.900, Tow. zal. w Rohatynie 2500, Tow. zal. w Kołomyi 2.200, Tow. zal. w Glinianach 2.780, Tow. zal. Tyśmienicy 2.100, Tow. zal. w Tłumaczu 750, Tow. zal. w Nowym Sączu 2.700, Tow. zal. w Rozdole, 2.000, Tow. zal. w Białej 2.000, Tow. zal. w Mościskach 1.000, Tow. wzajemnej pomocy urzędników i sług miasta Lwowa 300, Tow. zal. w Maryampolu 1.000, razem 25 towarzystw z kwotą 58.024 zł. 15 ct.

Z 31. maja 1878: I. Związkowa drukarnia 2.620·43, Towarzystwo spożywcze we Lwowie 5.408, Tow. handlu skór we Lwowie 275·72, Tow. szewców „Praca“ we Lwowie 350, Tow. stolarskie we Lwowie 3.095, Tow. posługaczy publ. we Lwowie 400, Tow. zal. w Sokalu 1.000, Tow. zal. w Złoczowie 2.480, Tow. zal. w Gorlicach 4.900, Tow. zal. w Kałuszu 2.600, Tow. zal. w Bóbrce 1.150, Tow. zal. w Birczy 2.750, Tow. przemysłowe we Lwowie 4.650, Tow. zal. w Wykotach 2.900, Tow. zal. w Rohatynie 1.800, Tow. zal. Kołomyi 2.000, Tow. zal. w Glinianach 2.730, Tow. zal. w Tyśmienicy 2.100, Tow. zal. w Tłumaczu 750, Tow. zal. w Nowym Sączu 1600, Tow. zal. w Rozdole 2.000, Tow. zal. w Białej 2.000, Tow. zal. w Mościskach 1.000, Tow. wzajemnej pomocy urzędników i sług miasta Lwowa 300, Tow. zal. w Maryampolu 1.000, gal. Zakład kred. i zast. we Lwowie 2.000, Tow. zal. w Zakliczynie 1.000, Tow. zal. w Szczercu 300, razem 28 towarzystw z kwotą 55.159 zł. 15 ct.

Z 30. czerwca 1878: I. Związkowa drukarnia we Lwowie 3.012·10, Towarzystwo spożywcze we Lwowie 5.662·88, Towarzystwo handlu skór we Lwowie 1.643, Tow. szewców „Praca“ we Lwowie 340, Tow. stolarskie we Lwowie 2.900, Tow. posługaczy publ. we Lwowie 800, Tow. zal. w Sokalu 1.000, Tow. zal. w Złoczowie 2.480, Tow. zal. w Gorlicach 4.900, Tow. zal. w Kałuszu 2.600, Tow. zal. w Bóbrce 950, Tow. zal. w Birczy 2.750, Tow. przemysłowe we Lwowie 4.650, Tow. zal. w Wykotach 2.900, Tow. zal. w Rohatynie 1.600, Tow. zal. w Kołomyi 3.000, Tow. zal. w Glinianach 2.290, Tow. zal. w Tyśmienicy 1.800, Tow. zal. w Nowym Sączu 2.600, Tow. zal. w Rozdole 2.000, Tow. zal. w Białej 2.000, Tow. zaliczk. w Mościskach 900, Tow. wzajemnej pomocy urzędników i sług miasta Lwowa 300, Tow. zal. w Maryampolu 1.000, gal. Zakład kred. i zast. we Lwowie 2.000, Tow. zaliczk. w Zakliczynie 1.000, Tow. zal. w Szczercu 300, Tow. zal. w Stryju 1.000, razem 28 towarzystw z kwotą 58.377 zł. 98 ct.

Obecnie udzieliło Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie znowu kilka nowych pożyczek stowarzyszeniom i gotowe jest otworzyć nowy kredyt stowarzyszeniom do 20.000 zł.

Stowarzyszenia w obec „Związku“ W skutek artykułu o wydawnictwie „Związku“ w nrze 19. zaprenumerowały następujące stowarzyszenia drugi egzemplarz „Związku“: Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Bank zaliczkowy w Stanisławowie. Wszystkie te stowarzyszenia posyłając prenumeratę na drugi egzemplarz dodały, że czynią to w uznaniu słuszności wywodów artykułu w nrze 19. W Towarzystwie zaliczkowym lwowskim prenumeruje nadto pięciu członków Rady nadzorczej dla siebie „Związek“. Natomiast istnieje jeszcze wiele towarzystw, które się bez „Związku“ obchodzą, kilka nawet prenumerowały dawniej „Związek“ — dziś zaprzestały. Inne znowu prenumerują wprawdzie, ale od dwóch lat zalegają z prenumeratą. Musi tam być wielki porządek w manipulacji!

O d e z w a.

Z początkiem września zbiorą się delegaci Związku na Walne zebranie we Lwowie — we wrześniu również zbierze się Sejm krajowy i dla tego uważa podpisany za niezbędne, aby **IV. Rocznik stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicyi i W. Ks. Krakowskiem za rok 1877.** do końca sierpnia b. r. opuścił prasę.

W tym celu udaje się też podpisany do wszystkich dyrekeji towarzystw zarobkowych i gospodarczych z uprzejmą prośbą, aby wykazy, bilanse i wszelkie daty statystyczne nadsyłały bezwzględnie pod adresem podpisanego. Niemniej pożądanę będą wszelkie uwagi i wskazówki co do układu przyszłego Rocznika, jakoteż doniesienie faktów, pominiętych w poprzednich rocznikach. Z bilansami zalega jeszcze około 40 towarzystw — te więc towarzystwa raczą przedewszystkiem nadesłać swe rachunki za r. 1877. w formie do użytku w Roczniku przydatnej i uwolnić podpisanego od mozolnej korespondencji, jaką wywołać musi nieuwzględnienie prośby powyższej.

We Lwowie, dnia 29. lipca 1878.

Dr. Alfred Zgórski.